

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2. gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 10. februarja 1875.

Obseg: Nekaj o trtni uši. — Važnost pepela in saj za kmetijstvo. — Živinozdravniška skušnja. — Postava o obrambi poljščine. — Zapisnik razgovora Ljubljanskih odbornikov Matice slovenske 6. februarja. — Nekoliko vrstic o slov. besednem redu. (Konec.) — Nove knjige. — Kaj je bolje, ali da so naši poslanci v državnem zboru ali ne? — Po volitvah. — Dr. E. H. Costa. — Ponarejeni bankovci. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nekaj o trtni uši.

Iz Barke na Tržaško-Primorskem.

Obračale ste, slavne „Novice“, se s prošnjo do slovenskih rodoljubov že večkrat, naj bi se Vam naznanilo: kje da se je sled trtne uši, „phylloxera“ imenovane, pokazala.

Podpisani si šteje v dolžnost, sledeče iz naših krajev objaviti:

Dva moža iz Reškega Primorja blizu Kastve v okraju Volovskem in občini Koceli sta z mano govorila ter me zagotavljala, da v njuni krajini se trtna uš, katero po lstersko „ladron“ imenujejo, že več let prikazuje in dosti škode pouzročuje.

Nasvetoval bi tedaj sl. kmetijski družbi v Ljubljani, naj bi kaj več in bolj na tanko o tej stvari pozvedela in pozor obrnila zoper daljno razširjanje te nadloge.

Prosim, da bi blagovolile večkrat kaj v svojem cenjenem listu o tej živali nam poročati. *)

Jožef Ambrožič, nadžupan.

Važnost pepela in saj za kmetijstvo.

Spisal Fr. Kuralt.

Dolga in ostra zima je vzrok, da se pokuri mnogo drv in druge gorilne tvarine, ter vsled tega dobi gospodar mnogo pepela in saj. Vrednost pepela in saj pa je tolika, da se mi važno zdi nekoliko o tem spregovoriti.

Že stari umni kmetovalci, dokler so mislili, da se rastline hranijo le po oglecu, so spoznavali veliko korist saj. Pepela niso imeli toliko za gnojenje, ampak cenili so ga le bolj kot sredstvo, da pospešuje razpadanje gnoja in zemeljske črnine. Al učenjaki novejši

*) Kaj pa, ko bi ta mrčes bil le na Vipavskem že davno znani, tako imenovani trtijon? „Novice“ so „phylloxera“ (trtno uš) že lani in letos natanko popisale in za zdaj dvomimo, da je „ladron“ ona trtna uš. Kmetijska družba pa se bode brž obrnila do deželne vlade v Trst z Vašim poročilom in prošnjo, naj stvar natanko preiskati dá in potem jej poroča. Kar zvemo, naznanimo brž v našem listu. Knjižico od ministerstva kmetijstva o „phylloxeri“ izdano, Vam pošljemo.

Vred.

dôbe so spoznali vsled mnogih in večletnih skušenj, da pepel ni le samo sredstvo za pospeševanje razkrojevanja gnoja, temveč da je on tudi izvrsten gnoj.

Predno se pa pepel za gnojenje upotrebuje, vedeti se mora, za katero zemljo je tako gnojenje najbolj uspešno. — Skušnje nas učé, da pepel je najboljši za težko ilovčasto zemljo, dočim za rahlo in suho zemljo nima toliko vrednosti. Čem težja je zemlja, tem večji je uspeh gnojenja s pepelom.

Za deteljša, mokre travnike in pašnike ni boljšega gnoja od pepela. Še celó tam, kjer se z gipsom (mavcem) ni mogla zemlja zdatno izboljšati, so s pepelom dobili obilne pridelke. Angleži iz lastne skušnje celó priporočajo, naj se vsa slama ali pa saj strniše na polju sožge, ter pravijo, da to je najboljši gnojenje, kakor tudi, da se pokončá pri požiganji mnogo škodljivih mrčesov.

Čem več ima pepel kalija v sebi, tem bolje gnoji in tem večja je njegova vrednost.

Najboljši pepel pa se dobi samo od maka, tobaka, repice, praprota, potem od bukve, jesena, od šilatestega ali smolnatega lesa, — najslabši pa je od jelše.

Razun pepela od rastlin in dreves imamo pa mnogo še drugih gorilnih tvarin, katere nam dajejo tudi izvrsten pepel za gnojenje.

Med temi je prvo pepel rujavlega premoga. Veliko se dandanes tega pepela nahaja po tovarnicah in plinarnicah, kjer se veliko centov vsako leto požge premoga. Omenjeni pepel je posebno dober za deteljšča, travnike, kakor tudi za bolehajočo ali slabo pšenico. Tudi pri gnojenji krompirja se zeló dobro obnaša. Ako se pepel rujavlega premoga pomeša s pepelom šote (Torfasche), ga ni boljšega gnoja za tako imenovane kisle (mokrotne) travnike, ker tako gnojenje prežene hitro mah.

Drugi ravno tako važni, samo manjše vrednosti je pepel kamnenega premoga. Ta pepel pomešan z odpadki od kuretnine daje nam izvrsten gnoj za deteljša.

Čim več ima tak pepel mavca (gipsa) in drugih žvepljenih spojin, kakor tudi fosforove kisline in drugih soli v sebi, tim boljši. Ako ima tudi železnega vitriola kaj v sebi, pokončá vse globoko vkoreninjene plevelske rastline. Konjski rep (equisetum arvense) hitro pogine, ako se gnoji s premogovim pepelom. Premogov pepel pa poleg tega, da zemljo gnoji, tudi zemljo celó zrahlja in izboljša fizikalčno.